

Μαθήματα Μεγάλης Έβδομάδος

*«Τά πάθη τά σεπτά ἢ παροῦσα
ἡμέρα ὡς φῶτα σωστικά ἀνατέλλει
τῷ κόσμῳ...» (κάθ. Μ. Δευτέρας)*

Ὁ Χριστός εἶνε τό φῶς τοῦ κόσμου. Εἶνε ὁ πνευματικός φάρος πού φωτίζει καί ὀδηγεῖ τούς ἀνθρώπους στό δρόμο τοῦ καθήκοντος καί τῆς ἀρετῆς. Τόν φάρο αὐτόν κανένας ἄνεμος, καμμία θύελλα, καμμία δύναμις δέν θά μπορέση νά τόν σβήση, οὔτε νά ἐλαττώση τό φῶς του. Θά λάμπη αἰωνίως. Θά λάμπη μέ τή διδασκαλία του, μέ τά θαύματά του, μέ τόν ἅγιο βίο του. Ὅλα φῶς, ὅλα ἀρετή, ὅλα τελειότης ἀφθαστος.

Ἄλλ' ἐκεῖ πού ἡ λάμπη τοῦ Χριστοῦ κορυφώθηκε καί «*ἡ ἀρετή του ἐκάλυψεν οὐρανοῦς*» (Ἀββ. 3, 3) καί τό ἠθικό του ἀνάστημα ὑψώθηκε ὡς οὐρανομήκης πνευματική στήλη, εἶνε τά ἅγια πάθη του. **Τά πάθη τοῦ Χριστοῦ εἶνε ἀνεξάντλητη πηγὴ τῶν ὠραιτέρων διδαγμάτων.** Χριστιανός πού δέν συγκινεῖται καί δέ διδάσκεται ἀπό τίς ἅγιες αὐτές ἡμέρες, εἶνε τυφλός καί ἀναίσθητος· ὅπως λέει ἓνας Γερμανός φιλόσοφος καί ποιητής, χριστιανός πού δέ συγκινεῖται ἀπό τά πάθη τοῦ Χριστοῦ δέν εἶνε ἄνθρωπος ἀλλά μία πέτρα χωρίς καρδιά καί αἴσθη-

+

μα. **Ἐνώπιόν μας τίς ἡμέρες τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος ἐκτυλίσσεται τό μυστήριο τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ.** Καί καλούμεθα ὄχι νά τό παρακολουθήσουμε ἀπλῶς, ἀλλά νά δεχθοῦμε στίς ψυχές μας τόν φωτισμό πού ἐξαποστέλλει ὁ Κύριος ἀπό τά πάθη καί τό σταυρό του.

* **Θά σᾶς** παρουσιάσω μερικά σημεῖα ἀπό τήν ἑβδομάδα τῶν παθῶν τοῦ Κυρίου, πού ἐνδιαφέρουν κάθε Χριστιανό.

* **Παρακολουθώντας** μέ καρδιά συντετριμμένη τόν Ἰησοῦν, θά τόν δοῦμε **τῇ Μεγάλῃ Τρίτῃ**, νά ρίχνη τούς φοβερούς κεραυνούς του, τά *«οὐαί ὑμῖν, γραμματεῖς καί φαρισαῖοι...»* (Ματθ. 23, 14 κ.έ.). Οὐδέποτε ἄλλοτε ὁ πρῶτος Ἰησοῦς μίλησε μέ τόση δριμύτητα ὅση τότε. Γιατί; Διότι ἐνώπιόν του εἶχε ὑποκριτάς. Καί ὁ ἀνεξίκακος Ἰησοῦς τίποτε ἄλλο δέν μίσησε τόσο ὅσο τήν ὑποκρισία. **Ἡ ὑποκρισία εἶνε τό κίβδηλο νόμισμα, τό τεχνητό ἄνθος, ἡ πλαστογραφία τῆς ἀρετῆς.** Γι' αὐτό καυτηρίασε τόσο πολύ τήν ὑποκρισία. Ἄλλ' ἀκούγοντας τόν Κύριο νά ἐκφωνῇ τά «οὐαί» κατά τῶν ὑποκριτῶν, ἄς φοβηθοῦμε μήπως κ' ἐμεῖς ὑπαγόμεθα στήν κατηγορία τῶν ὑποκριτῶν. Διότι ἡ ὑποκρισία εἶνε ἓνα μικρόβιο πού εἰσχωρεῖ στίς καρδιές ὅλων. Ἄν θέλουμε νά εἴμεθα ἀληθινοί μαθηταί του, πρέπει ν' ἀπαλλαγοῦμε ἀπό τήν πληγή τῆς ὑποκρισίας.

* **Ἀλλά** καί ἄλλο σοβαρό μάθημα παίρνουμε τίς ἅγιες αὐτές ἡμέρες. **Τῇ Μεγάλῃ Τετάρτῃ βλέπουμε** τόν Ἰούδα νά παζαρεύῃ τήν πώλησι τοῦ Διδασκάλου ἀντί τριάκοντα ἀργυρίων. Ἡ προδοσία τοῦ Ἰούδα εἶνε ἓνα ἀπό τά θλιβερότερα περιστατικά τῶν παθῶν τοῦ Κυρίου. Εἶνε μάθημα γιά ὅλους ὅσους ὑ-

ποδούλωσαν τὶς ψυχὲς τοὺς στό χρημα, στὴν ὕλη, στό μαμωνᾶ. Φοβερό πάθος ἢ φιλαργυρία. Αὐτὴ μετέβαλε ἕναν ἀπόστολο σὲ προδότη. Αὐτὴ μεταβάλλει καὶ τοὺς Χριστιανούς σὲ εἰδωλολάτρες, πού δὲ λατρεύουν πλέον τὸν Χριστό ἀλλὰ τὸν χρυσό. Βλέποντες τὸ κατάντημα τοῦ Ἰούδα ἄς προσέξουμε πολὺ, ἀγαπητοί μου, μήπως πιαστοῦμε κ' ἐμεῖς στὰ δίχτυα τῆς κατηραμένης φιλαργυρίας. Διότι χριστιανός πού λατρεύει τὸ χρημα καὶ χάριν αὐτοῦ ψευδορκεῖ, ἀτιμάζει, κλέβει καὶ ἀδικεῖ, εἶνε ἕνας νέος Ἰούδας στὴ σημερινή κοινωνία.

* **Καθὼς** ἐξελίσσεται ἡ ἱστορία τῶν παθῶν τοῦ Κυρίου, **τό βράδυ τῆς Μεγάλης Πέμπτης βλέπουμε τὸ μυστικὸ δεῖπνο.** Τὴν τελευταία καὶ ἀλησμόνητη ἐκείνη νύχτα, ὁ Χριστὸς συνέφαγε γιὰ τελευταία φορά μὲ τοὺς μαθητὰς του. Τοὺς ἔδωσε τὶς τελευταῖες παραγγελίες. Ἐτέλεσε δὲ τὸ μυστήριον τῆς θείας εὐχαριστίας, πού εἶνε τὸ σπουδαιότερον μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας, ἡ καρδιά τῆς λατρείας μας. Μετέδωσε ὁ ἴδιος τὸ σῶμα καὶ τὸ αἷμα του στοὺς μαθητὰς. Ἦταν ἡ πρώτη θεία κοινωνία. Δυστυχῶς ὅμως καὶ σ' αὐτὴν βρέθηκε ἕνας ἀνάξιος νά κοινωνήσῃ. Ἦταν ὁ Ἰούδας. Μὲ ἀκάθαρτη ψυχὴ πλησίασε καὶ ἔλαβε τὰ ἄχραντα μυστήρια. Καὶ τώρα, ἀδελφοί μου, πολλοὶ θά προσέλθουμε τὶς ἅγιες αὐτὲς ἡμέρες νά κοινωνήσουμε. **Πολὺ νά προσέξουμε, μήπως μεταξύ μας ὑπάρχει ὁ Ἰούδας· δηλαδή ὁ ἀκάθαρτος, ὁ ἀμετανόητος, ὁ ἀνεξομολόγητος χριστιανός.** Αὐτὸς ἄς μὴν πλησιάσῃ τὰ ἅγια, ἐάν προηγουμένως δὲν καθάρισῃ τὴν ψυχὴν του μέσα στὰ δάκρυα τῆς μετανοίας.

* Ἔνα ἄλλο μάθημα μᾶς δίνει ἡ ἄρνησις τοῦ Πέ-

+

τρου. Μᾶς διδάσκει πόσο ἀσθενής, ἀδύνατος καί ἁμαρτωλός εἶνε ὁ ἄνθρωπος. Διότι βλέπουμε ἕνα κορυφαῖο μαθητή νά πέφτη. Τί ἦταν ὁ Πέτρος; Κολοσσός πίστεως καί ἀρετῆς. Καί ὅμως τή νύχτα τῆς Μεγάλης Πέμπτης τόν βλέπουμε νά ἀρνηται ἐμπρός σέ μιά ὑπηρέτρια τό ὄνομα τοῦ Κυρίου. Ἔπεσε ὁ Πέτρος, γιά νά μάθη νά εἶνε ταπεινός. Ἔπεσε, γιά νά μᾶς διδάξη ὅλους πόσο πρέπει νά προσέχουμε καί νά φοβούμεθα τήν ἁμαρτία. Εἶνε τόσο φοβερή ἡ ἁμαρτία, ὥστε στά δίχτυά της συλλαμβάνει καί ἀποστόλους καί προφήτας καί ἁγίους καί ἀσκητάς. Λοιπόν, Χριστιανέ· εἶσαι ἅγιος, ἔφθασες σέ ὕψη τῆς ἀρετῆς; Μήν ὑπερηφανεύεσαι. Διότι ἐνδέχεται νά πέσης, καί ἐκεῖνος, πού τώρα τόν περιφρονεῖς ὡς ἁμαρτωλό, νά γίνῃ ἅγιος καί νά καταλάβῃ τήν πρώτη θέσι τοῦ παραδείσου.

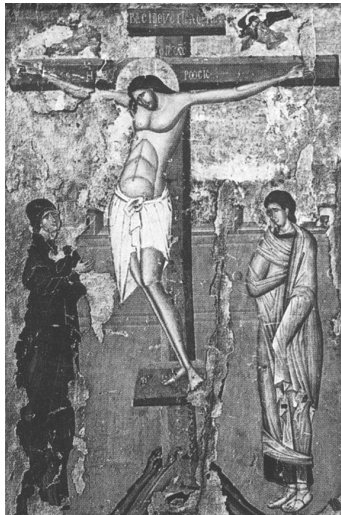
* **Φθάνοντας** στό ἀποκορύφωμα τῶν παθῶν τοῦ Κυρίου θά αισθανθοῦμε τόν Κύριό μας νά γεύεται τό μαρτύριο. Θά τόν δοῦμε νά γονατίζει, νά πέφτη μέ τό πρόσωπο στή γῆ μέσα στόν κῆπο τῆς Γεθσημανῆ. Θ' ἀκούσουμε τήν προσευχή του **«Πάτερ μου, ...οὐχ ὡς ἐγώ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ»** (Ματθ. 26, 39). Θά δοῦμε νά τόν σέρνουν ὅλη τή νύχτα ἀπό δικαστήριο σέ δικαστήριο. Θά δοῦμε τούς ἐχθρούς του νά τόν ντύνουν μέ κόκκινη χλαμύδα, νά τοῦ πλέκουν «στέφανον ἐξ ἀκανθῶν», νά τόν περιπαίζουν καί νά τόν ῥαπίζουν. Θ' ἀκούσουμε τίς ἄγριες φωνές τοῦ **«Ἄρον ἄρον, σταύρωσον αὐτόν»** (Ἰωάν. 19, 15). Θά δοῦμε τόν Πιλάτο νά ὑπογράψῃ τήν καταδίκη του. **Τέλος τῆ Μεγάλῃ Παρασκευῇ θά δοῦμε τόν Κύριό μας νά σηκῶνῃ τό βαρύ σταυρό** καί νά κάμπτεται ἀπό τό βάρος. Ἀλλά ποιό βλέμμα θά μπορέσῃ πλέον νά παρακολουθήσῃ τή σκηνή τῆς

σταυρώσεως; Θά τόν αντικρύσουμε νά ὑψώνεται γυμνός, ἐπάνω στό ξύλο καί θ' ἀκούσουμε νά λέη ἕναν-ένα τούς ἐπτά λόγους τοῦ σταυροῦ, ἀπ' τούς ὁποίους ὁ πρῶτος εἶνε φωνή ἀγάπης πρὸς τόν πλησίον καί συγχωρήσεως («*Πάτερ ἄφες αὐτοῖς· οὐ γάρ οἶδασι τί ποιοῦσι*» Λουκ. 23, 34). Κι ὁ τελευταῖος φωνή ἀφοσιώσεως στόν Πατέρα («*Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθεμαι τό πνεῦμά μου*» ἔ.ἀ. 23, 46). Χριστιανέ· μπορεῖς ὅσο ζῆς νά λές κ' ἐσύ «Οὐράνιε Πατέρα, συγχωρῶ τόν κάθε ἐχθρό μου», κι ὅταν κλείσης τά μάτια στό μάταιο τοῦτο κόσμο νά πῆς «Πατέρα μου, δέξου τήν ψυχή μου στά χέρια σου»;

Αὐτά τά ὑψηλά μαθήματα μᾶς παρέχει ἡ Μεγάλη Ἑβδομάδα. Τά μαθήματα τῆς μετανοίας, τῆς συντριβῆς, τοῦ φόβου τῆς ἁμαρτίας, τῆς ἀγάπης καί τῆς ἐλπίδος. Γι' αὐτό νά παρακολουθήσουμε τίς ἀκολουθίες τῆς μέ μεγάλης εὐλάβεια. Ἀπ' τή στιγμή πού μπαίνουμε στόν ἱερό ναό τό πνεῦμα, ἡ καρδιά καί ὁ νοῦς μας, ὅλα νά εἶνε ἀφωσιωμένα στόν Ἐσταυρωμένο καί τά πάθη του. Καμμία συνομιλία, καμμία ἀταξία, καμμία ἀσχημοσύνη δέν ἐπιτρέπεται τίς ἅγιες αὐτές ἡμέρες. Μικροί - μεγάλοι, γυναῖκες - ἄνδρες, νέοι - γέροντες, ὅλοι ἐδῶ μέ εὐλάβεια· ὄχι γιά νά συζητήσουμε, ὄχι γιά νά γελάσουμε, ἀλλά γιά νά θυμηθοῦμε τί ὑπέφερε Ἐκεῖνος πρὸς χάριν μας, νά διδαχθοῦμε καί νά ἀλλοιωθοῦμε. Οἱ ἡμέρες αὐτές μᾶς ἐπιφορτίζουν μέ μεγαλύτερη εὐθύνη. Οἱ γονεῖς μὴν ἀφήνετε τά παιδιά νά γυρίζουν μέσα στήν ἐκκλησία σά νά εἶνε σέ χωράφι. Κάθε μητέρα νά ἔχη κοντά τό μικρό της, κάθε πατέρας τό παιδί του.... Ὅπως γύρω ἀπό τό νεκρό πατέρα μαζεύονται τά παιδιά καί κλαῖνε, ἔτσι κ' ἐμεῖς γύρω ἀ-

πό τό Μεγάλο μας Νεκρό, τόν Κύριό μας Ἰησοῦν Χριστόν, ἄς συγκεντρωθοῦμε, καί ἄς ἀνοίξουμε τήν καρδιά μας νά δεχθοῦμε τόν φωτισμό τῶν σεπτῶν παθῶν του. Τότε θά αἰσθανθοῦμε τί ὑπέφερε ἐκεῖνος γιά τήν κάθε μία ψυχή καί μέ εὐγνώμονα καρδιά θά ποῦμε κ' ἐμεῖς στό Λυτρωτή μας: *Χριστέ, νυμφίε τῶν ψυχῶν μας. Τά πάθη σου μαγνητίζουν, φωτίζουν, ἀγιάζουν τίς ψυχές. Γιά ὅ,τι ὑπέφερες πρός σωτηρίαν μας σέ εὐγνωμονοῦμε καί σ' εὐχαριστοῦμε.* Ἐμπρός στήν τόση ἀγάπη σου σοῦ ὑποσχόμεθα, ὅτι θά εἴμεθα πάντοτε δικοί σου.

(Απομαγνητοφωνημένη ὁμιλία, ἡ ὁποία ἔγινε σέ ἰ. ναό τῶν Ἀθηνῶν τά ἔτη 1958-1964. Καταγραφή καί μικρά σύντημις 16-4-2006).

Ἄπολυτίκιον. Ἦχος δ΄.

Ἐξηγόρασας ἡμᾶς ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου, τῷ τιμίῳ Σου αἵματι· τῷ Σταυρῷ προσηλωθεῖς καί τῇ λόγχῃ κεντηθεῖς, τήν ἀθανασίαν ἐπήγασας ἀνθρώποις, Σωτήρ ἡμῶν, δόξα Σοι.

*Ὁ Χριστός ἀπέθανε διά τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν
καί ἀνέστη διά τήν δικαίωσιν ἡμῶν.*

+

Τό καθήκοντά μας τή Μεγάλη Ἑβδομάδα

«Τῶν παθῶν τοῦ Κυρίου τάς ἀπαρχάς ἢ παροῦσα ἡμέρα λαμπροφορεῖ. Δεῦτε οὖν, φιλέορτοι, ὑπαντήσωμεν ἄσμασιν...» (κάθ. Μ. Δευτέρας)

Φθάσαμε, ἀγαπητοί μου, στά σωτήρια πάθη τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, στή Μεγάλη Ἑβδομάδα. Ἡ ἑβδομάδα αὐτή λέγεται Μεγάλη, διότι μέσα στίς 168 ὥρες της, ἀπό σήμερα μέχρι τή νύχτα τῆς Ἀναστάσεως, τιμῶνται μεγάλα γεγονότα, μοναδικά καί κοσμοϊστορικά, πού συγκλόνισαν τά ἐπίγεια καί τά οὐράνια καί τά καταχθόνια. Γι' αὐτό ἡ ἑβδομάδα αὐτή ὀνομάζεται Μεγάλη· ἀλλά καί γι' αὐτό δέν θά πρέπη νά περάση ὅπως οἱ ἄλλες.

Καί θέτω τό ἐρώτημα: **ποιά εἶνε τά καθήκοντα ἐνός Χριστιανοῦ τή Μεγάλη Ἑβδομάδα;** Δέν ἀπευθύνομαι σέ ἀπίστους, ἀθέους ἢ σέ χιλιαστάς· ἀπευθύνομαι σέ πιστούς, πού θέλουν νά ἐορτάσουν σωστά. Ποιά εἶνε λοιπόν τά καθήκοντα πού ἔχουμε τήν ἑβδομάδα αὐτή;

* * *

+

* **Τό πρώτο καθήκον**, ἀδελφοί μου, **εἶνε νά εὐχαριστήσουμε** ἀπ' τήν καρδιά μας τόν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Ὅλη βέβαια ἡ ζωή μας πρέπει νά 'νε ἕνα εὐχαριστῶ, ἕνα «Δόξα σοι, Κύριε», γιά τίς μικρές καί μεγάλες εὐεργεσίες του, τίς φανερές καί ἀφανεῖς, γιά ὅλα τά καλά, ὑλικά καί πνευματικά, πού ἐπιδαψιλεύει ἡ χάρις του· τόν ἥλιο, τόν ἀέρα, τό νερό, τά λουλούδια, τά ἀκρογιάλια, ὅλη τήν πλάσι. Νά τόν εὐχαριστοῦμε ἀκόμη γιά τούς γονεῖς καί τά ἀδέρφια, τή γυναῖκα καί τά παιδιά, γιά τό χρόνο καί τίς ἐποχές, γιά ὅ,τι εὐλογημένο καί ἀναγκαῖο. **Ἄνθρωπος ἀγνώμων εἶνε χειρότερος ἀπό ζῷο.** Ἐνα σκύλο ἔχεις, ἕνα κομμάτι ψωμί τοῦ πετῆς, καί κουνάει τήν οὐρά του καί σοῦ λέει εὐχαριστῶ. Κι ὁ ἄνθρωπος λοιπόν πρέπει νά 'νε εὐγνώμων στό Θεό. Νά τόν εὐχαριστοῦμε γιά ὅλα, ἀλλά πρό παντός γιά τή θυσία τοῦ Υἱοῦ του, γιά τά σεπτά του πάθη. Ἀκόμη νά τόν εὐχαριστήσουμε καί γιά κάτι ἄλλο· γιά τή μακροθυμία του στά τόσα ἐγκλήματά μας καί μάλιστα στίς βλασφημίες, γιά τίς ὁποῖες θά 'πρεπε ν' ἀνοίξη ἡ γῆ νά μᾶς καταπιῇ κ' ἡ θάλασσα νά φουσκώσει νά μᾶς πνίξη, καί ὅμως μᾶς ἀνέχεται. Γι' αὐτό τή Μεγάλη Παρασκευή ἡ Ἐκκλησία λέει: *«Δόξα τῇ μακροθυμίᾳ σου, Κύριε, δόξα σοι».*

* **Τό ἕνα** καθήκον μας λοιπόν εἶνε νά εὐχαριστοῦμε τό Θεό. **Τό ἄλλο εἶνε νά παρακολουθήσουμε τίς ἱερές ἀκολουθίες.** Οἱ ἀκολουθίες τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος δέν εἶνε ὅπως οἱ ἄλλες· διαφέρουν πολύ. Οἱ ὕμνοι της, πού εἶνε γλυκύτεροι ἀπ' τό μέλι, τά ἐμπνευσμένα αὐτά ποιήματα ὅπως π.χ. ὁ ἐπιτάφιος θρῆνος, δέν ὑπάρχουν σέ καμμιά θρησκεία στόν κόσμο. Καί μόνο τά τροπάρια αὐτά, πού δέν

τά ἔχουν οὔτε φράγκοι οὔτε προτεστάντες οὔτε κἀνεῖς ἄλλος, φτάνουν ν' ἀποδείξουν ὅτι ἡ Ἐκκλησία μας δέν εἶνε ἀπό τή γῆ· εἶνε ἀπό τόν οὐρανό, εἶνε θεόπνευστη. Ποιός τά ἔκανε αὐτά; ποῦ γράφτηκαν, μέσα σέ σχολειά καί πανεπιστήμια; Τά ἐφτειαξαν μέσα σέ σπηλιές ἅγιοι ἀσκηταί, πού τό δάκρυ τους ἔπεφτε στή γῆ καί τήν ἔκανε νά λουλουδίζη. Δέν τά ἔγραψαν ἀπλῶς μέ τό μυαλό καί τά γράμματα πού ἤξεραν· αὐτά εἶνε τό αἷμα τῆς καρδιάς τους, συναίσθημα ὑγιές, ἔκφρασι ζωῆς, βιώματα ἅγια, ἀλήθειες, πού μόνο ὅσοι ἀγάπησαν γνησίως τό Χριστό μπορούσαν νά ἔχουν. Πρέπει νά ἔνε ἀναίσθητος κανεῖς γιά νά μήν τόν συγκινοῦν....

*** Τό τρίτο καθῆκον μας εἶνε νά νηστεύσουμε.** Ἡ ἑβδομάδα αὐτή εἶνε ἑβδομάδα νηστείας, αὐστηρῆς νηστείας. Μήν ἀκοῦτε τούς ὑλιστάς καί ἀσεβεῖς· ἐμεῖς ἀπό τήν παράδοσι ἀποστόλων καί πατέρων τῆς Ὁρθοδοξίας τηροῦμε τίς νηστεῖες τῆς ἀγίας μας Ἐκκλησίας καί κατ' ἐξοχήν τή νηστεία αὐτή. Ὄταν λέμε νηστεία, δέν ἐννοοῦμε νά νηστεύῃ ἀπλῶς τό στομάχι γιά νά θυμηθῆ τό ὄξος τοῦ σταυροῦ· ἐννοοῦμε μαζί μέ τό στομάχι νά νηστεύῃ καί τό στόμα ἀπό κακολογία, ἢ γλῶσσα ἀπό αἰσχρολογία, τά μάτια ἀπό αἰσχρά θεάματα. Τέτοιες μέρες στό Βυζάντιο οἱ αὐτοκράτορες ὑπέγραφαν διαταγή· Μεγάλη Δευτέρα, Τρίτη, Τετάρτη, Πέμπτη, Παρασκευή, Σάββατο καί Κυριακή κλειστά τά ἵπποδρόμια καί ὅλα τά θέατρα. Πενθεῖ ἡ Ἐκκλησία. Ἄν ἡμᾶσταν χριστιανικό κράτος, θά ἔπρεπε ἀπό αὔριο (Μεγ. Δευτέρα) νά εἶνε κλεισμένα τά καταγώγια καί τά κέντρα διαφθορᾶς, καί νά ἐπικρατῆ πένθος γι' Αὐτόν πού ὑψώθηκε γιά μᾶς ἐπάνω στό σταυρό.

*** Ἀλλά ἔχουμε κ' ἕνα ἄλλο καθῆκον. Εἶνε τό κα-**

+

θῆκον τῆς ἐξομολογήσεως καί τῆς θείας μεταλήψεως. Ἐπ' αὐτοῦ δέν θά ἐπεκταθῶ. Τοῦτο μόνο θά πῶ. Τίς ἅγιες αὐτές ἡμέρες καί ἰδίως τή νύχτα τῆς Ἀναστάσεως καλούμεθα νά μείνουμε στό ναό μέχρι τέλους μέ τήν ἀναστάσιμη λαμπάδα. **Ὅποιος ἀκούει τό «Χριστός ἀνέστη» καί μετά φεύγει, προτιμότερο θά ἦταν νά μείνη στό σπίτι του.** Αὐτό πού γίνεται, νά ἀδειάζουν οἱ ἐκκλησίες μετά τό «Χριστός ἀνέστη», εἶνε βεβήλωσις, περιφρόνησι στό Χριστό. Νά μείνουμε λοιπόν μέχρι τέλους καί νά ἐτοιμαστοῦμε γιά τή θεία μετάληψι. Ἡ ἑβδομάδα αὐτή εἶνε κατ' ἐξοχήν ἑβδομάδα θείας μεταλήψεως. Τί εἶνε ἡ θεία μετάληψις; Τό σῶμα καί τό αἷμα τοῦ Χριστοῦ μας, ἡ φωτιά τοῦ οὐρανοῦ. Τί εἶσαι, σέ ρωτῶ, ἄχυρο; μήν πλησιάσης τά ἅγια, θά καῆς. Εἶσαι χρυσάφι; Ἄν εἶσαι χρυσάφι, τό χρυσάφι δέν ἀπειλεῖται ἀπό τή φωτιά· ὅσο πλησιάζει τή φωτιά, τόσο καθαρίζεται. Ἔτσι κ' ἐσύ ὁ Χριστιανός· ἄν εἶσαι ἀμετανόητος, θά σέ κάψῃ ἡ φωτιά, ὅπως ἔκαψε τόν Ἰούδα πού κοινώνησε ἀναξίως· ἄν ὅμως πέρασες ἀπό τό καμίσι τῆς ἱερᾶς ἐξομολογήσεως, τότε πλησίασε· ἡ θεία κοινωνία θά εἶνε φάρμακο ἀθανασίας.

*** Τῆ Μεγάλῃ Ἑβδομάδῃ** ἔχουμε ἐπίσης ἱερό καθῆκον ἀπέναντι τῶν ἀδελφῶν μας πού πάσχουν καί ὑποφέρουν. **Εἶνε ἑβδομάδα ἀγάπης καί ἐλεημοσύνης.** Ἐνα ἐκλεκτό φαγητό σέ κάποιον πού πεινάει, ἕνα καινούργιο ροῦχο –ὄχι παλιό– σ' ἕναν πού δέν ἔχει, μιά βοήθεια στή χήρα καί τά ὀρφανά, ἕνα φάρμακο ἀναγκαῖο, μιά ἐπίσκεψι στόν ἀσθενῆ, ἕνας λόγος παρηγορητικός στόν θλιμμένο, ὅ,τι τέλος πάντων μπορεῖ νά σκεφτῆ μιά καρδιά πού ἀγαπᾷ.

*** Ἀλλά** δέν εἶπα τίποτα· ὑπάρχει κάτι ἀκόμη, κι

αυτό εἶνε τό δυσκολώτερο. Ὅλα ὅσα εἶπαμε τά κάνεις· ἀλλ' ἐάν τό τελευταῖο αὐτό δέν τό κάνης, Χριστιανός δέν εἶσαι. Ποιό εἶν' αὐτό; Ξέρω Χριστιανούς πού εἶνε ἄνθρωποι προσευχῆς, πού ἔχουν τ' αὐτί τους τεντωμένο στά ἱερά λόγια, πού νηστεύουν αὐστηρά, πού ἐξομολογοῦνται, πού κοιωνοῦν· ἀλλά **λίγους Χριστιανούς γνώρισα πού ἔχουν - ποιό; τό «Συγχωρήσωμεν πάντα τῇ Ἀναστάσει»** (δοξ. αἶν. Πάσχα). Ἡ Μεγάλη Ἑβδομάδα εἶνε ἑβδομάδα συγχωρήσεως. Ποιός, ἀδελφοί μου, στή ζωή αὐτή δέν ἔχει ἀντιπάθειες, ψυχρότητες, ἀντιθέσεις, ποιός δέν ἔχει κάποιον ἐχθρό; Τίς ἅγιες αὐτές ἡμέρες ἄς ὑψώσουμε τό βλέμμα στόν Ἐσταυρωμένο. Κανείς δέν ἀδικήθηκε καί δέν πόνεσε ὅπως ὁ Χριστός μας. Ἐνῶ ἔσχιζαν τίς σάρκες του τά καρφιά καί τήν καρδιά του οἱ κατάρες καί τ' ἀναθέματα τῶν φαρισαίων, ἐκεῖνος πάνω ἀπ' τό σταυρό προσευχήθηκε· **«Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γάρ οἶδασι τί ποιούσι»** (Λουκ. 23, 34). **Κ' ἐμεῖς λοιπόν τίς ἅγιες αὐτές ἡμέρες ἄς ἀλληλοσυγχωρηθοῦμε·** νύφες καί πεθερές, ἀδελφοί μέ ἀδελφούς, φίλοι μέ φίλους, παιδιά μέ γονεῖς, ὅλοι ἀνεξαιρέτως. **Ἄς πλατύνουμε τίς καρδιές,** ἄς αἰσθανθοῦμε μέσα μας τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ μας. Χωρίς τήν ἀγάπη πῶς μπορούμε νά γιορτάσουμε;

* * *

*** Ἀδελφοί μου! Μεγάλη Ἑβδομάδα ἴσον· χέρι ἀνοιχτό γιά ἔλεος, μάτια δακρυσμένα ἀπό μετάνοια, πόδια πού τρέχουν στό ναό, καρδιά συμφιλιωμένη, γεμάτη λατρεία στόν Ἐσταυρωμένο. Ἐκτελοῦμε τά καθήκοντα αὐτά;**

Ξέρετε πῶς μοιάζουμε; Σά νά εἶνε ἓνας ζητιάνος καί ὅλες τίς μέρες τοῦ πετᾶνε πενταροδεκάρες, κ'

+

ἔρχεται μιά ὥρα πού περνάει κάποιος βασιλιᾶς καί τοῦ λέει «Ἄνοιξε τίς φοῦχτες σου» κι ἀρχίζει καί τοῦ μετράει 1, 2, 3, ...5, ...10, ...100, ...168 λίρες καί θαμπώνουν τά μάτια του. Κι αὐτός, ἀντί νά πάρη αὐτό τό θησαυρό νά τόν ἀξιοποιήσῃ, πάει στό ποτάμι κι ἀρχίζει νά πετάῃ τίς λίρες στό νερό. Δέν εἶν' αὐτό παραφροσύνη; Κι αὐτές οἱ ὄρες λοιπόν – ἔτσι λέει ἡ Ἐκκλησία, «ὄρες» τίς ὀνομάζει–, εἶνε θησαυρός. Κάθε ὥρα, κάθε καμπάνα, κάθε χτύπος, κάθε λεπτό, εἶνε σπουδαία ὥρα.

*** Ἄς ἐκμεταλλευθοῦμε** τίς ἅγιες αὐτές ἡμέρες. Μήν ἀφήσουμε νά διαρρεύσουν ὅπως ἡ ὑπόλοιπη ζωή μας. Ξέρουμε ἂν θά ζήσουμε νά γιορτάσουμε ἄλλη Μεγάλη Ἑβδομάδα; μήπως ἡ Μεγάλη Ἑβδομάδα αὐτή εἶνε ἡ τελευταία τῆς ζωῆς μας; Πέρυσι πόσοι ἦταν μαζί μας; καί ποῦ εἶνε τώρα; Φεύγουμε, σφυρίζει τό τραῖνο, μιά φορά περνᾶμε πάνω ἀπ' τή φλούδα αὐτή.

Εὐχομαι, αὐτή ἡ Μεγάλη Ἑβδομάδα νά εἶνε σημαντικός σταθμός στή ζωή μας. Νά δώσῃ ὁ Κύριος νά εἶνε ἑβδομάδα ἀγίων σκέψεων, ἱερῶν συναισθημάτων, ἥρωικῶν ἀποφάσεων, ἀγιασμός ψυχῆς. **Εἶθε νά σφραγίσουμε τή Μεγάλη Ἑβδομάδα μέ τά λόγια «Μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου»** (Λουκ. 23, 42).

(Απομαγνητοφωνημένη ὁμιλία, πού ἔγινε στόν ἱ. ναό Μεταμορφώσεως Σωτήρος Μοσχάτου - Ἀθηνῶν τήν 10-4-1960 τό βράδυ. Στοιχειοθεσία καί σύντμησις 17-4-2011).

«Τάς αἰσθήσεις ἡμῶν καθαρᾶς τῷ Χριστῷ παραστήσωμεν καί ὡς φίλοι αὐτοῦ τάς ψυχάς ἡμῶν θύσωμεν δι' αὐτόν καί μή ταῖς μερίμναις τοῦ βίου συμπνιγῶμεν, ὡς ὁ Ἰούδας...».

+

Ώρες τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος

Δόξα τῷ Θεῷ φθάσαμε στήν ἁγία καί Μεγάλη Ἑβδομάδα. Τό αἰσθανόμεθα; Γιατί ἄραγε ἡ ἑβδομάδα αὐτή ὀνομάζεται Μεγάλη; 168 ὥρες ἔχει κάθε ἑβδομάδα τοῦ ἔτους, 168 ὥρες ἔχει καί ἡ ἑβδομάδα αὐτή. Γιατί τότε τήν ὀνομάζουμε Μεγάλη; Γιά νά τό καταλάβουμε, ἄς σκεφτοῦμε τά ἑξῆς:

Ὁ χρόνος, ἀδελφοί μου, αὐτός καθεαυτόν δέν ἔχει ἀξία. Ἄν π.χ. κάποιος βρεθῆ μέσα στή Σαχάρα, καί χίλια χρόνια ἄν ζοῦσε ἐκεῖ, δέν θά εἶχε τίποτα ἀξιόλογο νά θυμηθῆ. Ὁ χρόνος μοιάζει μ' ἓνα λευκό ἄγραφο χαρτί, πού ἀποκτᾷ ἀξία ὅταν γράψῃς κάτι σ' αὐτό, ὅταν γεμίσῃ μέ κείμενο. Ἔτσι καί ὁ χρόνος ἀποκτᾷ ἀξία ἀπό τά γεγονότα πού θά γίνουν στό διάστημά του.

Πάρτε γιά παράδειγμα ἓναν ἄνθρωπο ἄνω τῶν 60 ἐτῶν, πού ἔχει δεῖ πολλά στή ζωή του. Ἄν τόν ρωτήσετε, ποιές εἶνε οἱ σπουδαιότερες ὥρες τῆς ζωῆς του, τί θά πῆ; Κάθε θνητός, καί ὁ πιό ἄσημος, ἔχει ὀρισμένες στιγμές πού γι' αὐτόν ἀποτελοῦν σταθμούς. Τέτοιοι σταθμοί εἶνε ἡ ὥρα τῆς γεννήσεώς του, τά γενέθλια· ἡ ὥρα τοῦ γάμου του· ὅταν γεννήθηκε τό πρῶτο του παιδί, ἡ «χαρά ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τόν κόσμον» (Ἰω. 16, 21)· ἡ ὥρα πού πῆρε τό δίπλωμά του, κ.λ.. Ἄν κάποιος ἀκο-

λουθήση τό πρόγραμμα τῶν ἐπικουρείων, τό «*Φάγωμεν καί πίωμεν, αὐριον γάρ ἀποθνήσκομεν*» (Ἦσ. 22, 13. Α΄ Κορ. 15, 32), καί ἕκατό χρόνια νά ζήση, τίποτα δέν θά εἶνε ἀξιόλογο. Στά μέρη τῆς Δωρίδος καί ἀλλοῦ εἶχα ἀκούσει ὅτι στίς γιορτές τους εὐχονται ὁ ἕνας στόν ἄλλο «κορακοζώητος», νά ἔχη δηλαδή τά χρόνια τοῦ κόρακα πού ζῆ διακόσια χρόνια. Τί τό ὄφελος ὅμως; Ὁ κόρακας τό μόνο πού κάνει εἶνε νά φωνάζη κρά, κρά. Ἐνῶ τό ἀηδόνι, μπορεῖ νά ζῆ δυό - τρία χρόνια μόνο, ἀλλά γεμίζει τό δάσος μέ τή μελωδία του. Προτιμότερο νά εἶσαι ἀηδονάκι καί νά γεμίξης τή ζωή μέ ὠραῖα ἄσματα, παρά κοράκι καί νά βγάξης μόνο ἄγριες κραυγές. Καί σήμερα δυστυχῶς οἱ πολλοί ἔγιναν κόρακες τοῦ κατακλυσμοῦ τοῦ Νῶε.

Ἦπως ὅμως τά ἄτομα ἔχουν ὄρες σημαντικές, ἔτσι ἔχουν τέτοιες ὄρες καί οἱ οἰκογένειες. Καί ὅπως ἔχουν οἱ οἰκογένειες, ἔτσι ἔχουν καί τά ἔθνη καί οἱ κοινωνίες ὄρες σημαντικές. Ἐάν μέ ρωτήσετε λ.χ. γιά τό μικρό μας ἔθνος, ποιά εἶνε ἡ σπουδαιότερη ὠρα τῆς νεωτέρας ἱστορίας του, θά σᾶς ἀπαντήσω, ὅτι αὐτή ἀσφαλῶς εἶνε ἡ 25η Μαρτίου 1821, ὅταν ὁ Ῥήγας Φεραῖος εἶπε:

*«Καλύτερα μιᾶς ὠρας ἐλεύθερη ζωή
παρά σαράντα χρόνια σκλαβιά καί φυλακή».*

Ἀξία, ἐπαναλαμβάνω, ὁ χρόνος ἀποκτᾶ ἀπό τό περιεχόμενό του, ἀπό τά γεγονότα πού γεμίζουν τίς στιγμές του. Τά γεγονότα δίνουν ἀξία στό χρόνο. Καί ὅπως ὁ κάθε ἄνθρωπος καί τό κάθε ἔθνος ἔχουν τίς σπουδαῖες ὄρες τους, τίς ὁποῖες ἐορτάζουν, ἔτσι καί ὡς σύνολο ἡ ἀνθρωπότης ἔχει στήν ἱστορία της σπουδαῖες ὄρες, ὄρες πού τίς σημάδε-

ψαν μεγάλη και άνεπανάληπτα γεγονότα. Άν τώρα μέ ρωτούσατε ποιές εΐνε αυτέσ οί ώρες, εγώ τουλάχιστον θά έλεγα, ότι εΐνε οί ώρες τής άγίας και Μεγάλης Έβδομάδος. Δέν εΐδε ό κόσμος μεγαλύτερα γεγονότα από αυτά πού συνέβησαν κατά τήν άγια και Μεγάλη Έβδομάδα.

* * *

Στά βιβλία τής Έκκλησίας υπάρχουν άκολουθίες πού λέγονται ώραι. Έμεΐς εδω τώρα άσ δοΐμε ποιές εΐνε οί σπουδαιότερες ώρες, οί σταθμοΐ δηλαδή, τής Μεγάλης Έβδομάδος.

* **Ώρα σπουδαία εΐνε ή ώρα του νικτήρος τής Μεγάλης Πέμπτης.** Ένας Θεός, ό Κύριός μας και Κύριος των άγγέλων, ό βασιλεύς ουρανού και γής, ταπεινώθηκε τόσο, ώστε πήρε μιά λεκάνη, φόρεσε «λέντιον», ποδιά (Ίω. 13, 4-5), έγινε ύπηρετής - γκαρσόνι, και έπλυνε τά πόδια των μαθητών του! Σήμερα κανείς δέν δέχεται νά σκύψη μπροστά στον άλλο· αποκλείουμε κάτι τέτοιο.... Νά μās ύπηρετοΐν θέλουμε, νά ύπηρετοΐμε δέν θέλουμε. Ό Χριστός όμως, μέ τό νά πλύνη τά πόδια των μαθητών, μās ύποδεικνύει «όδόν άρίστην τήν ταπείνωσιν» (άπόλ. όρθρου Μ. Πέμπτης)....

* **Σπουδαία ώρα ή ώρα του νικτήρος. Άλλη, άκόμα σπουδαιότερη, εΐνε ή ώρα του μυστικού δείπνου.** Ό Χριστός πήρε στά άχραντα χέρια του ψωμί, από αυτό πού τρώμε κάθε μέρα και δέν τό εκτιμοΐμε, και κρασί πού βγαίνει από σταφύλια, τά εϋλόγησε, και τότε έγινε τό μέγα θαΐμα· τό ψωμί έγινε σωμα Του και τό κρασί έγινε αίμα Του. Πώς; Μή μέ ρωτάς, γιατί δέν μπορω νά σοΐ απαντήσω. Μπορω μόνο νά σοΐ πω· ρώτησε τούς επιστήμονες, τί ήταν

+

προηγουμένως τό διαμάντι; Θά σοῦ ποῦν, ὅτι πρίν πολλά χρόνια μέσ' στά σπλάχνα τῆς γῆς τό σημερινό διαμάντι τότε ἦταν κάρβουνο, κοινό κάρβουνο. Πῶς ἔγινε διαμάντι, τί ἐπεξεργασία ὑπέστη, εἶνε μυστήριο. Ἐξήγησέ μου λοιπόν πῶς τό κάρβουνο ἔγινε διαμάντι, καί μετά νά ζητήσης νά σοῦ ἐξηγήσω πῶς τό ψωμί καί τό κρασί ἔγιναν σῶμα καί αἷμα Χριστοῦ. Οἱ ἀγράμματες γιαγιάδες μας ἔλεγαν ὅταν ἤμασταν μικροί· –Σήμερα, παιδί μου, Μεγάλη Πέμπτη, θά πᾶς στήν ἐκκλησία νά πάρης τό διαμαντάκι· διαμάντι θά σοῦ δώση ὁ παπᾶς. –Ποιό εἶνε τό διαμάντι, γιαγιά; –Ἡ θεία κοινωνία!... Ὑπάρχουν σήμερα τέτοιες γιαγιάδες; Λεῖπουν δυστυχῶς· αὐτό ἔχει συνέπειες στήν ἀνατροφή τῶν παιδιῶν, καί οἱ πρῶτοι πού τίς εἰσπράττουν μέ τόκο καί ἐπιτόκιο εἶνε οἱ γονεῖς.

* **Σπουδαία** ἡ ὥρα τοῦ νικητῆρος, σπουδαία ἡ ὥρα τοῦ μυστικοῦ δείπνου· ἄλλη ὥρα σπουδαία εἶνε ὅταν ὁ Χριστός ἀπηύθυνε τήν τελευταία ὁμιλία του. Ὅσοι ἔχουμε πατέρα καί μάνα πού ἔχουν πεθάνει, θυμούμεθα τώρα τά τελευταῖα λόγια τους καί δακρύζουμε. Καί ἂν δακρύζουμε γιά τά τελευταῖα λόγια τῶν γονέων μας, πόσο περισσότερο πρέπει νά συγκινούμεθα γιά τά τελευταῖα λόγια τοῦ Χριστοῦ! Ποῦ εἶνε τά λόγια αὐτά; Εἶνε στά κεφάλαια 14ο, 15ο καί 16ο τοῦ κατά Ἰωάννην Εὐαγγελίου, καί στό 17ο κεφάλαιο εἶνε ἡ ἀρχιερατική του προσευχή. Αὐτά τά τέσσερα κεφάλαια εἶνε ἀνεκτιμῆτου ἀξίας. Ἐνας ἀσκητής τοῦ Ἁγίου Ὄρους εἶχε τή συνήθεια νά μὴν κοιμᾶται τό βράδυ, ἂν δέν τά διαβάσῃ, καί τά μάτια του γέμιζαν δάκρυα. Ἡ τελευταία αὐτή ὁμιλία τοῦ Χριστοῦ ἀρχίζει· *«Μή ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά· πιστεύετε εἰς τόν Θεόν, καί εἰς ἐμέ πι-*

στεύετε...» (Ίωάν. 14, 1). Τί παρήγορα λόγια! Αὐτά ἐπανελάβε καί στή Σμύρνη τό 1922 ὁ ἥρωικός ἱεράρχης Χρυσόστομος πρὶν βάψη μέ τό αἷμα του τά καλντερίμια, καί πρόσθεσε: «Θ' ἀνατείλουν καλύτερες ἡμέρες γιά τό ἔθνος μας». Αὐτή εἶνε ἡ ἀρχή τῆς τελευταίας ὀμιλίας τοῦ Χριστοῦ, πού θά παρηγορῇ πάντα τίς ψυχές. Καί τό τέλος εἶνε: *«Ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔξετε· ἀλλά θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τόν κόσμον»* (ἔ.ἀ. 16, 33). Θά ὑποφέρετε πολλά στόν κόσμο, λέει· ἀλλά ἔχετε θάρρος, ἐγὼ τό νίκησα τόν κόσμο. **Στό τέλος τῆς παγκοσμίου ἱστορίας ἕνας θά εἶνε ὁ νικητής, κανεῖς ἄλλος, ὁ Χριστός.**

* **Ἡ ἐπόμενη** συγκλονιστική ὥρα ποιά εἶνε; Εἶνε ὅταν ὁ Κύριός μας κατευθύνεται τή νύχτα στόν κήπο τῆς Γεθσημανῆ, καί ἐκεῖ γονατίζει καί κάνει ἐναγώνιο προσευχή. Εἶνε τόσο μεγάλη ἡ ἀγωνία του, ὥστε ὁ ἰδρώτας πέφτει ἀπό τό πρόσωπό του κάτω στή γῆ *«ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος»*. Παρακαλεῖ καί λέει: *«Πάτερ, εἰ βούλει παρενεγκεῖν τοῦτο τό ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ· πλήν μή τό θέλημά μου, ἀλλά τό σόν γινέσθω»* (Λουκ. 22, 44, 42). Ὑπόδειγμα αἰώνιο γιά μᾶς.

* **Ἀλλά** ποιά ὥρα τῆς ἐβδομάδος αὐτῆς δέν εἶνε σημαντική; Δραματικές ὥρες εἶνε ὅταν συνελήφθη καί ὠδηγήθη ἐμπρός στό συνέδριο τοῦ Ἰάκωβου καί τοῦ Καϊάφα· ὅταν ἐν συνεχείᾳ τό πρωί καί πρὶν καλά - καλά ἀνατείλῃ ἀκόμα ὁ ἥλιος τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς, δεμένος ὠδηγήθη στό πραιτώριο τοῦ Πιλάτου καί ἄκουσε ἐκεῖ ἀπό τόν ὄχλο τό *«Ἄρον ἄρον, σταύρωσον αὐτόν»* (Ίω. 19, 15)·ᾠρες μοναδικές γιά τή ζωὴ ὅλου τοῦ κόσμου.

* * *

+

* **Ἄλλά** ἡ κορυφαία, ἀδελφοί μου, ὥρα ποιά εἶνε; Ἐάν τό αἰσθανώμεθα, εἴμαστε Χριστιανοί· διαφορετικά, ὅλα τὰ ἄλλα δέν ὄφελον. **Ποιά εἶνε ἡ κορυφαία ὥρα ὀλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος· εἶνε ἡ ὥρα πού ὁ Χριστός, μετέωρος μεταξύ οὐρανοῦ καί γῆς, ὑπεργήϊνος πλέον, ἐκεῖ ἐπάνω στό σταυρό, ἔχυσε τό τίμιό του αἷμα.** Ὡ τό αἷμα τοῦ Χριστοῦ! Κάθε σταλαγματιά –τί λέω;–, κάθε ἠλεκτρόνιο τοῦ παναγίου αἱματός του εἶνε Ἰορδάνης ποταμός καί ὠκεανός, μέσα στόν ὁποῖο πλένονται οἱ ἁμαρτίες ὅλου τοῦ κόσμου. *«Τό αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ (τοῦ Θεοῦ) καθαρίζει ἡμᾶς ἀπό πάσης ἁμαρτίας»* (Α΄ Ἰω. 1, 7). Ἐάν μποροῦσε ὁ ἄνθρωπος νά σωθῆ χωρίς τή θυσία αὐτή, δέν θά ἐρχόταν ὁ Χριστός στόν κόσμο. Αὐτόν τόν τρόπο ἐπενόησε ἡ ἀγάπη του καί δι' αὐτοῦ σωζόμεθα, διά τοῦ σταυροῦ καί τῆς ἀναστάσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

(Α΄ μέρος ἀπομαγνητοφωνημένης ὁμιλίας, πού ἔγινε στόν ἰ. ν. Ἀγ. Παντελεήμονος Φλωρίνης τήν 8-4-1985 βράδυ. Καταγραφή, διαίρεσι, σύντμησι 29-3-2010).

* * *

Ὅτε κατήλθες πρὸς τόν θάνατον, ἡ ζωὴ ἡ ἀθάνατος, τότε τόν ἄδην ἐνέκρωσας, τῆ ἀστραπῆ τῆς θεότητος· ὅτε δέ καί τούς τεθνεῶτας, ἐκ τῶν καταχθονίων ἀνέστησας, πᾶσαι αἱ Δυνάμεις τῶν ἐπουρανίων ἐκραύγαζον· Ζωοδότα Χριστέ, ὁ Θεός ἡμῶν, δόξα σοι.

* * *

«Ἡ ἀνάστασίς σου, Χριστέ Σωτήρ, ἅπασαν ἐφώτισε τήν οἰκουμένην, καί ἀνεκαλέσω τό ἴδιον πλάσμα· παντοδύναμε, Κύριε, δόξα σοι».

+

«Σήμερα κρεμάται επί ξύλου...»

* ...Ὁ Χριστός, ναί, ξανασταυρώνεται. Ὁχι πλέον ἀπό τούς Ἰουδαίους, ἀλλά ἀπό τούς λεγομένους Χριστιανούς, αὐτούς πού βαπτίσθηκαν στό ὄνομα τῆς ἁγίας Τριάδος, φέρουν ὀνόματα Χριστιανικά καί τώρα τίς μέρες αὐτές πυκνώνουν τά ἐκκλησιάσματα.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος λέει ὅτι, **ὅπου θανάσιμο ἁμάρτημα**, ὅπου ἔγκλημα καί ἰδίως φόνος, **ἐκεῖ «ἀνασταυροῦται» ὁ Χριστός** (βλ Ἑβρ. 6, 6). Λίγοι φόνοι ἔγιναν ἐπάνω στή γῆ 40 μέ 50 ἑκατομμύρια ἦταν οἱ νεκροί μόνο τῶν δύο παγκοσμίων πολέμων. **Ἀλλά καί σήμερα** μέ τίς ἐκτρώσεις –τί φρίκη– **στήν Ἑλλάδα σφάζονται 400.000 ἔμβρυα τό χρόνο.** Παιδιά, ἄνθρωποι εἶν' αὐτά, ἀφοῦ ἡ ζωή ἀρχίζει ἀπό τή στιγμή τῆς συλλήψεως. Ἡ μήτρα τῆς γυναίκας εἶναι θερμοκήπιο τῆς ζωῆς, ἐργαστήριο πού φτιάχνει ἄνθρωπο. Ἐκτρωσι ἴσον φόνος, καί φόνος ἴσον ἀνασταύρωσις τοῦ Χριστοῦ. Γι' αὐτό ὁ Ντοστογιέφσκυ λέει· «Ὅποιος σκοτώνει παιδί, σκοτώνει τό Χριστό»....

Ὅπου φόνος, ὅπου ἐκτρωσις-ἄμβλωσις, ὅπου κλοπή, κατάχρησις, ἀδικία, ἐκμετάλλευσις, ὅπου ψέμα, συκοφαντία καί διαβολή, ὅπου πορνεία, μοιχεία κι ὅ,τι ἄλλο ἔκφυλο, ἐκεῖ σταυρώνεται ὁ Χριστός, **«σήμερα κρεμάται ἐπί ξύλου»** πάλι.

Πιστεύεις, Χριστιανέ; ἔλα μετανοημένος νά προσκυνήσης τόν Ἐσταυρωμένο. Δέν πιστεύεις; μή μολύνεις καί τά χεῖλη σου μέ φίλημα Ἰούδα....

Καί ἡ γῆ; **Ἡ Γῆ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΕΤΑΙ. «Δόξα τῇ μακροθυμίᾳ σου Κύριε»!** Τό δαχτυλάκι του νά κουνήσει ὁ Χριστός, θά γίνουμε ὅλοι σκόνη, θά σβή-

σουμε. Ἄμαρτάνεις, ἄνθρωπε, πάνω στή σφαῖρα αὐτή, καί ἡ γῆ δέ θά διαμαρτυρηθῆ; Ἀσφαλῶς διαμαρτύρεται. Ἡ μόλυνσις τοῦ περιβάλλοντος, γιά τήν ὁποία φωνάζει ἡ νέα ἐπιστήμη τῆς οἰκολογίας, τί εἶναι; μιά διαμαρτυρία. Ἡ γῆ δέν εἶναι πλέον ὅπως βγῆκε καί διαρκῶς μολύνεται. Φωνάζουν ὅλοι, Ἕλληνες, Ἰταλοί, Γερμανοί, Ῥῶσοι· Ἀμάν, πεθαίνει ἡ γῆ· ξύπνα, ἀνθρωπότης!... Τό χορτάρι πικρίζει, οἱ καρποί ἀλλοιώνονται. Οἱ λίμνες, οἱ θάλασσες ρυπαίνονται (ἡ Μεσόγειος κατήντησε ὄχετός). Τά ψάρια, κατά τήν Ἀποκάλυψη, ψοφοῦν (βλ. Ἀπ. 8, 9), ζῶα δηλητηριάζονται. Ὁ ἀέρας, τό πιό ἀπαραίτητο στοιχεῖο γιά τή ζωή, καλύπτεται ἀπό νέφη αἰθάλης καί οἱ ἄνθρωποι ἀσφυκτιοῦν. Τά πάντα πεθαίνουν. Αὐτή εἶναι ἡ διαμαρτυρία τῆς γῆς γιά τό ἔγκλημα τῆς ἁμαρτίας.

Τί συνιστᾷ ἡ ἱατρική ὅταν μολυνθῆ ἕνας τόπος; Ἀπολύμανσι. Καί ἡ γῆ θέλει ἀπολύμανσι. Δέν ὑπάρχει σημεῖο της πού δέν εἶναι μολυσμένο ἀπό αἷμα. Ὅπου νά πᾶτε ἀκούγεται· «Καῖν, Καῖν, πού εἶναι ὁ ἀδελφός σου;» (Γεν. 4, 9)... Δέν ὑπάρχει γωνιά στήν Ἑλλάδα πού δέν τή βάψαμε μέ αἷμα δεξιοί κι ἀριστεροί. **Ἀναστενάζει ἡ γῆ καί ζητεῖ ἀπολύμανσι, νά μῆ σέ κλίβανο. Καί θά μῆ. Ὁ δέ κλίβανος εἶναι ἡ ὀργή τοῦ Θεοῦ.**

Τί θά κάνουμε, ἀδελφοί; Βρισκόμαστε στό τέλος τῆς ἀνθρωπότητος. Σημεῖα πολλά. Μεταξύ τῶν ἄλλων καί αὐτό· πεθαίνει ἡ γῆ! Κλαῖνε τά δέντρα, τά πουλιά, τά βράχια.... Ἄς κλάψουμε καί ἐμεῖς, ἀδελφοί μου....

+

Πώς νά εορτάσουμε τό Πάσχα

* **Ἑορτή** σήμερα, ἀγαπητοί μου. Ὅχι συνηθισμένη ἑορτή: «*εὐορτῶν ἑορτή καί πανήγυρίς ἐστὶ πανηγύρεων*» (εἰρμ. ἡ ᾠδ. καν. Πάσχ.).

Ὠραία ἢ ἀκολουθία, ὠραῖοι οἱ ὕμνοι, ὠραιότερο ἀπὸ ὅλα τό εὐαγγέλιο πού κηρύττει τὴν προάναρχο ὕπαρξι τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ.

Ἀφήνουμε ὅμως τό θεμελιῶδες αὐτό δογματικό θέμα καί πᾶμε σ' ἓνα πρακτικώτερο.

* * *

Ἑορτάζουμε σήμερα, ἀγαπητοί μου. Γεννᾶται ὅμως τό ἐρώτημα· πῶς εορτάζουμε; Κάποιος λόγος, πού εἶπε ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ ἓνας ἀπὸ τά μεγαλύτερα πνεύματα τῆς ἀνθρωπότητος, ὁ προφήτης Ἡσαΐας πού ἔζησε ὀχτακόσια χρόνια πρό Χριστοῦ, εἶνε φοβερός. Τί λέει ὁ Ἡσαΐας: «*Τὰς εὐορτὰς ὑμῶν μισεῖ ἡ ψυχὴ μου*», ἢ *ψυχὴ μου μισεῖ τίς γιορτές σας* (Ἡσ. 1, 14). Παράξενος ὁ λόγος αὐτός. Ὁ Θεός δέν εἶνε αὐτός πού ὥρισε τίς εὐορτές; ἢ Ἐκκλησία δέν καθώρισε τίς ἅγιες αὐτές ἡμέρες; Δέν ὑπάρχει λοιπὸν ἐδῶ μία ἀντίθεσι;

Δέν ὑπάρχει ἀντίθεσι, ὑπάρχει κάτι ἄλλο· ὁ Θεός δίνει σημασία στὸν **τρόπο πού εορτάζουμε**. Αὐτό εἶνε τό ζήτημα. Ἐνδιαφέρεται ἂν εορτάζουμε κατὰ τό θεῖο θέλημα. Ἐάν δέν εορτάζουμε κατὰ τό θεῖο

+

θέλημα, τότε ἐμπίπτουμε στόν πύρινο κύκλο τῆς ὀργῆς του πού λέει «*Τάς ἐορτάς ὑμῶν μισεῖ ἡ ψυχὴ μου*».

Λοιπόν **πῶς ἐορτάζουμε ἐμεῖς;** Ἄν ρίξουμε μιά ματιά, θλιβερές εἶνε οἱ διαπιστώσεις καί μελαγχολικές σκέψεις γεννάει ὁ τρόπος πού ἐορτάζουν τό Πάσχα οἱ λεγόμενοι Χριστιανοί.

* **Ἔνα σημαντικό** μέρος δέν ἐορτάζει στήν ἐκκλησία οὔτε κἄν στό σπίτι· **ἐορτάζουν στούς δρόμους**. Ἑκατοντάδες χιλιάδες αὐτοκίνητα ξεκινοῦν ἀπό τήν Ἀθήνα, τή Θεσσαλονίκη καί ἄλλες πόλεις –οἱ ὁποῖες ἐρημώνουν– καί φεύγουν κατά συρροή πρὸς τήν ὑπαιθρο. Τό «*Χριστός ἀνέστη*», ἄν τό ἀκούσουν, θά τό ἀκούσουν μέσα στ' αὐτοκίνητα. Πῶς γι' αὐτούς νά ποῦμε ὅτι ἐορτάζουν ὅπως θέλει ὁ Χριστός;....

* **Ἔνα** ἄλλο μεγάλο πλῆθος, πού τόν ἄλλο καιρό δέν πατάει στήν ἐκκλησία, ἔρχονται μόνο στήν τελετή τῆς Ἀναστάσεως. Περιμένουν καί **μόλις ἀκουστῆ τό «Χριστός ἀνέστη»** φεύγουν, ἐνῶ ἡ Ἐκκλησία μᾶς καλεῖ νά μείνουμε μέχρι τέλος στήν θεία λειτουργία, διότι παραθέτει τράπεζα. «*Ἡ τράπεζα γέμει*», λέει· ὄχι ἀπό κρέατα ἀλλά ἀπό ἀθάνατη πνευματική τροφή. «*Πάντες ἀπολαύετε τοῦ συμποσίου τῆς πίστεως*» (κατηχ. λόγ. ἰ. Χρυσ.). Τό θέαμα εἶνε οἰκτρό σέ κεντρικούς ναούς, ὅπου προσέρχονται οἱ ἐπίσημοι κ' ἔπειτα φεύγουν ὅλοι, καί δέν ὑπάρχει κάποιος νά τούς πῆ· Ποῦ πᾶτε; εἴστε Χριστιανοί;...

* **Τήν ὑπόλοιπη** ἡμέρα τώρα, ἡ μεγάλη πλειονότητα περνοῦν «*ἐν κραιπάλῃ καί μέθῃ*» (Λουκ. 21, 34)· ἐπιδίδονται σέ γλέντια, διασκεδάσεις, χορούς ἔξαλλους, πάρτυ ἀμαρτωλά, παιχνίδια πονηρά, πορ-

νεῖες καί μοιχεῖες. Εἶνε φοβερό ὅτι τήν ἡμέρα αὐτή ἀκούγονται ἀκόμα καί φρικτές βλασφημίες. Ὅπως εἶπε ἕνας σπουδαῖος ἀστυνομικός, ἡ ἡμέρα αὐτή εἶνε ἡ πιό ἀμαρτωλή ἡμέρα τοῦ ἔτους καί προτιμότερο νά ἔλειπε, νά ἦταν σάν μιά καθημερινή.

* **Τό Πάσχα** χωρίς Χριστό καταντᾷ μία γαστρονομική ἑορτή....

* * *

* **Ποιοί** ἑορτάζουν σωστά τό Πάσχα; Ἐκεῖνοι πού προετοιμάστηκαν **μέ ἐξομολόγησι**. Δέν ἐξομολογεῖσαι; δέν εἶσαι Χριστιανός, δέν εἶσαι ὀρθόδοξος. Κ' ἐγώ ὁ ἐπίσκοπος ἐξομολογοῦμαι, ἔχω κ' ἐγώ πνευματικό πατέρα· γιατί ὅλοι εἴμαστε ἀμαρτωλοί. Μή παίζουμε μέ τό Θεό. Τήν εὐεργετική ἐπίδρασι τῆς ἐξομολογήσεως ἀναγνωρίζουν καί ψυχολόγοι, ὅπως ὁ Ἄντλερ (Alfred Adler 1870-1937). Ἄν οἱ ἄνθρωποι ἐξομολογοῦνταν, κανένα ἔγκλημα δέν θά γινόταν. Μεγάλο μυστήριον. Εἶνε τό κλειδί γιά τό «*γνώθι σαυτόν*»....

* **Κάτι ἄλλο**, πού φαίνεται δύσκολο, εἶνε τήν ἀγία αὐτή ἡμέρα **νά συγχωρήσης**. Σήμερα εἶνε ἡμέρα ἀγάπης. Σέ κάποιο χωριό πέθαινε κάποια γριά. Πῆγε ὁ πνευματικός, τήν ἐξομολόγησε, καί τέλος τῆς λέει· –Ἐνα πρᾶγμα μένει· νά καλέσουμε τόν ἐχθρό σου νά τόν συχωρέσης. –Ποτέ - ποτέ, εἶπε ἐκείνη. Τί κρῖμα!...

* **Τί ἄλλο** νά προσθέσω; Ἔχετε γλῶσσα, ἔχετε καρδιά; **Μιλᾶτε σήμερα γιά τό Χριστό!** Σήμερα εἶνε ἡ ἡμέρα τοῦ Κυρίου, δέν εἶνε ἡ ἡμέρα τοῦ ἄλφα ἢ τοῦ βῆτα. Στά σπίτια, ἄν πᾶς καί ἀκούσης, συζητοῦν γιά γάμους, γιά συνοικέσια, γιά διαζύγια, γιά ἐμπόριο, γιά ἀγορές, γιά χρήματα, καί ἰδίως γιά πο-

+

λιτική. Για τόν αναστημένο Χριστό οὔτε λέξι. Ποῦ εἶνε ἐκεῖνες οἱ ἅγιες γιαγιάδες, πού τίς θυμώμαστε μέ δάκρυα! Μᾶς ἔπαιρναν ὅλα τά ἐγγονάκια τέτοια μέρα καί μᾶς ἔλεγαν ὠραῖα πράγματα γιά τόν Κύριο. Δεῖξτε μου μιά οἰκογένεια πού θά μιλήσουν σήμερα γιά τό μεγάλο γεγονός τῆς νίκης τοῦ Χριστοῦ. Ἐγώ τοῦλάχιστον αὐτές τίς μέρες θυμᾶμαι τήν ἀγράμματη γιαγιά μου....

* * *

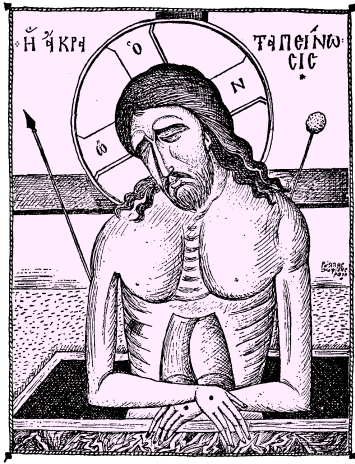
Ἄς ἐορτάσουμε, ἀγαπητοί μου, μέ ἱερό ρῖγος. Ἄς παραδειγματισθοῦμε ἀπό τούς ὀρθοδόξους ἐκεῖνους ἀδελφούς μας πού ζοῦν σέ μέρη ὅπου **ἡ πίστις μας διώκεται**· ἐκεῖ πού δέν ὑπάρχει ἐκκλησία, δέ λειτουργεῖ παπᾶς, δέ σημαίνει καμπάνα, δέ βάφουν κόκκινα ἀβγά, δέ γιορτάζουν φανερά... Μαθαίνουμε, ὅτι σέ τέτοια μέρη τῆ νύχτα τοῦ Πάσχα κατεβαίνουν στά ὑπόγεια κρυφά, κλείνουν τίς πόρτες καί προσπαθοῦν νά πιάσουν ἐπικοινωνία μέσω ραδιοφώνου, ἀκοῦνε τό «Χριστός ἀνέστη» καί κλαῖνε....

(Αποσπάσματα ἀπομαγνητοφωνημένης ὁμιλίας, ἡ ὁποία ἔγινε στόν ἱ. ναό Ἁγ. Παντελεήμονος Φλωρίνης τήν 30-4-1989 στήν θ. λειτουργία).

* * *

«...Δεῦτε πάντες οἱ πιστοί προσκυνήσωμεν τήν τοῦ Χριστοῦ ἁγίαν Ἀνάστασιν· ἰδοὺ γάρ ἦλθε διά τοῦ Σταυροῦ χαρά ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ· διά παντός εὐλογοῦντες τόν Κύριον, ὑμνοῦμεν τήν Ἀνάστασιν αὐτοῦ...».

+

Ἴδού ὁ Νυμφίος ἔρχεται, ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός· καὶ μακάριος ὁ δοῦλος, ὃν εὐρήσει γρηγοροῦντα· ἀνάξιος δέ πάλιν, ὃν εὐρήσει ῥαθυμοῦντα· βλέπε οὖν, ψυχὴ μου, μὴ τῷ ὕπνῳ κατενεχθῆς, ἵνα μὴ τῷ θανάτῳ παραδοθῆς καὶ τῆς βασιλείας ἔξω κλεισθῆς· ἀλλὰ ἀνάνησον κράζουσα· Ἅγιος, Ἅγιος, Ἅγιος εἶ, ὁ Θεός· διὰ τῆς Θεοτόκου, ἐλέησον ἡμᾶς.

Ἐξαποστειλάριον. Ἦχος α΄.

Τόν νυμφῶνά σου βλέπω, Σωτήρ μου, κεκοσμημένον, καὶ ἔνδυμα οὐκ ἔχω, ἵνα εἰσέλθω ἐν αὐτῷ· λάμπρυνόν μου τὴν στολὴν τῆς ψυχῆς, φωτοδότα, καὶ σῶσόν με.

«Τόν Νυμφίον, ἀδελφοί, ἀγαπήσωμεν, τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν εὐτρεπίσωμεν ἐν ἀρεταῖς ἐκλάμποντες καὶ πίστει ὀρθῇ· ἵνα, ὡς αἱ φρόνιμοι τοῦ Κυρίου παρθένοι ἔτοιμοι εἰσέλθωμεν σὺν αὐτῷ εἰς τοὺς γάμους...».

Οἱ εἰκόνες τῆς Σταυρώσεως καὶ τῆς Ἀναστάσεως εἶναι τοῦ 16ου αἰῶνος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Φιλοθέου Ἁγίου Ὁρους.

+

(1907-2010)

**Ἐπίκαιρα βιβλία
τοῦ μακαριστοῦ Ἐπισκόπου Ἀγουστίνου
τῶν ἐκδόσεων «ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΚΥΨΕΛΗ».**

1. Πνευματικά σαλπίσματα Ὁρθοδόξου ζωῆς
καί ὁμολογίας, σελ. 344	8 εὐρώ
2. Ἐμπνευσμένα κηρύγματα πατερικῆς πνοῆς,
σελ. 424	10 εὐρώ
3. Σωτήρια Μηνύματα, σελ. 136	4 εὐρώ
4. Σαλπίσματα Μετανοίας, σελ. 128	4 εὐρώ
5. Προφητικοί λόγοι ἀφυπνίσεως, σελ. 128	4 εὐρώ

* * *

Τό ἐνημερωτικό αὐτό τεύχος χρεώνεται μόνο 0,20 εὐρώ.

Πληροφορίες στό τηλ. 2310212659, σέ ὧρες καταστημάτων

+